

بررسی نقش روابط شهر و روستا بر تحولات اقتصادی در قلمرو کوچ نشینان (مورد: دهستان سیروان شهر نوسود)

اسماعیل صفر علی زاده - استادیار، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

رباب حسین زاده* - استادیار، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

مناف خان زاده - کارشناسی ارشد برنامه ریزی آمایش سرزمین، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴ فروردین ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۷ خرداد ۱۴۰۲

چکیده

مقدمه: روابط متقابل شهر و روستا به عنوان یکی از مهم ترین عوامل مؤثر در بروز تغییرات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در عرصه های شهری و روستایی شناخته شده است. با این حال در بیشتر برنامه ریزی و نظریه های توسعه به طور عمده بر دواگانگی شهر و روستا تأکید می شود. روابط و مناسبات متعدد شهر روستا می تواند به توسعه یا توسعه نیافتگی هر یک از این دو جامعه منجر شود.

هدف پژوهش: هدف مقاله حاضر بررسی این روابط و اثرات آن، در شهر نوسود بر توسعه روستاهای بخش سیروان است شهر نوسود در استان کرمانشاه است.

روش شناسی تحقیق: روش توصیفی - تحلیلی است و جمع آوری اطلاعات تلفیقی از روش های اسنادی و پیمایشی است برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران به تعداد حجم نمونه ۱۱۸ خانوار تعیین شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات، از نرم افزار SPSS استفاده شد.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: قلمرو جغرافیایی تحقیق نیز شامل چهار روستای مرزی کیمنه، بیدرواز، هانی گرمله و دزاور بخش نوسود شهرستان پاوه است.

یافته ها و بحث: نتیجه آزمون T که رقم ۳،۳۹ به دست آمد که ارتباط شهر و روستا در سطح مناسبی ارزیابی شده است. همچنین در آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون جریان ارتباطی به واسطه تأمین مالی تأثیر بیشتری بر روی ارتباطات داشته است.

نتایج: جریانات عمده اقتصادی بین روستاهای مورد بررسی و شهر نوسود، مربوط به فعالیت های باغی و دامی است و از سوی دیگر رونق گردشگری در محدوده مورد مطالعه برخی از روابط اقتصادی محدوده مورد مطالعه مربوط به صنایع دستی از جمله ساخت و فروش (گیوه های دستباف، لباس های پشمی، سبدهای چوبی و...) در شهر نوسود و نیز در شهر پاوه به عنوان مرکز شهرستان، است.

کلیدواژه ها: روابط اقتصادی، شهر و روستا، سکونتگاه روستایی، قلمرو کوچ نشینان، نوسود.

مقدمه

یکی از ویژگی‌های سکونتگاه‌های انسانی پویایی آن است (Des Roches et al, 2020). این پویایی در فضاهای روندهای زمانی به مدد تبدلات، تغییر شکل‌ها و نقل و انتقال‌هایی صورت می‌پذیرد که همواره خود را به صورت جابه‌جایی جمعیت، جریان کالا، انرژی، اطلاعات و سرمایه نشان می‌دهد (Salazar & González, 2021). ارتباط متقابل بین روستاها و شهرها و ادغام ساختاری و کارکردی آنها (Kumar, 2008). یکی از عوامل تأثیرگذار در چگونگی شکل‌گیری شبکه منظم، نحوه روابط و تعاملات میان شهر و روستا است (Xia et al, 2020). بنابراین تحلیل روابط شهر و روستا از اهمیت نظری و کارکردی ویژه‌ای برخوردار است. بر اساس دیدگاه سنتی، شهرها دارای اثرات کنترلی بر روستا هستند تا نقش پرورش‌دهنده (Zavratnik et al, 2020). نظریه‌پردازانی چون میردال در بحث اثرات اقتصادی نظام سرمایه‌داری بر توسعه سکونتگاه‌ها و مناطق مختلف جغرافیایی اظهار داشتند که در اقتصاد سرمایه‌داری به سمت قطبی شدن سرمایه‌گذاری و پیشرفت تکنولوژی هدایت می‌شوند (Sheludkov et al, 2021). به‌گونه‌ای که ثروت نه فقط در دست طبقه سرمایه‌دار بلکه در جاهای خاصی نیز متمرکز می‌شوند که ارزش افزوده بالایی داشته باشند، شهرها از لحاظ جغرافیایی وسیع‌ترین محل تمرکز سرمایه هستند (Beauregard et al, 2018). روابط متقابل و پیوند میان شهرها و نواحی روستایی به طور گسترده‌ای به‌عنوان عامل اصلی در فرآیند تغییرات اجتماعی و فرهنگی مطرح است با وجود این واقعیت بیشتر نظریه‌های توسعه و رویه‌های اجرایی به دوگانگی جمعیت و فعالیت‌های نواحی شهری و روستایی تأکید دارند (Zhou et al, 2018). مناسبات بین شهرها و روستاهای پیرامون از این حیث که متقابل است، بسیار مهم است، زیرا تولیدات مهم روستاها که برای صادرات در نظر گرفته می‌شود، عمدتاً از طریق شهرها صادر می‌شوند (Wu & Haasis, 2018). ضمن اینکه شهرها منابع مهم مالی، خدمات و اطلاعاتی را برای روستاها فراهم می‌سازند و امور مربوط به واردات کالاهای صنعتی و بعضی از نهادهای کشاورزی را انجام می‌دهند بنابراین شهرها برقراری پیوند بین نواحی روستایی و بازار جهانی را فراهم می‌نمایند. این پیوندهای وابسته به هم می‌تواند پایه‌های چرخه مثبت کنش متقابل را شکل دهد (Krayenhoff et al, 2018). بررسی‌ها نشان می‌دهد، روابط شهر و روستا در مناطق مختلف می‌تواند از طریق اثرگذاری بر روی دارایی خانوارها نیز مؤثر باشد. یکی از راهبردهایی که هیله‌پرست با توجه به اهمیت راهبردهای توسعه فضایی در از بین بردن دوگانگی‌های درون منطقه‌ای، میان منطقه‌ای و بخشی پیشنهاد می‌کند راهبرد گسترش پراکنده است (Madanipour et al, 2021)؛ امروزه با تحولات گسترده اقتصادی - اجتماعی و تکنولوژیک از جمله در زمینه حمل‌ونقل و راه‌های ارتباطی، روابط اقتصادی شهر و روستا بسیار گسترده‌تر و متنوع شده است (Clayton et al, 2005: 18). البته شایان توجه است که در حال حاضر روستاها و نظام‌های اجتماعی تابع آن بسیار متنوع، پیچیده و کلی‌تر از آن چیزی است که در قرون گذشته وجود داشته است و فرآیندهای از جمله مدرنیسم و اهداف برنامه‌ریزی آن سبب تسریع و همچنین اختلال این نوع ارتباط می‌گردد (Center of Economic Research., 2013). سابقه روابط شهر و روستا در ایران از تاریخ کهنی برخوردار است (Golboni et al, 2018., Khorrani et al, 2017). تغییرات شدیدی که در اوضاع اجتماعی و اقتصادی ایران طی چند دهه اخیر به وجود آمده، روابط اقتصادی میان شهر و روستا را به کلی دگرگون کرده است (Fanni, 2006., Alijani et al, 2020). تا این زمان اگرچه شهرها حاکمیت آشکاری در نواحی داشتند، لیکن این واقعیت نیز غیرقابل‌انکار نیست که نوعی از تعادل بر مبنای دادوستد میان شهر و روستا وجود داشته که حیات نواحی مختلف را تضمین نموده است؛ دادوستدی که بر اساس مبادلات اضافه‌تولید محصولات کشاورزی روستاها و تأمین خدمات و کالاهای موردنیاز این دو سکونتگاه بوده است (Ghaderi Masoum et al, 2015). اساساً با اتخاذ رویکرد نوین اقتصادی و سرمایه‌داری متأثر از الگوی توسعه غربی در قرن ۱۹، به تدریج نظام حاکم بر منطقه و نظم موجود میان شهر و روستا در ایران دستخوش تغییر شده است (Shahi & Tabrizi, 2020). به دنبال این تغییر رویکرد و با تبدیل شدن نفت به‌عنوان یکی از منابع درآمدی کشور ایران و کاهش وابستگی شهرها به مازاد تولیدی جامعه روستایی، شکل و ماهیت روابط اقتصادی دگرگون گردیده است (Moedfar, 2008). بدین ترتیب، رابطه ارگانیک شهر و روستا در مراحل قبلی به دلیل مستقل شدن شهر از مازاد اقتصادی روستایی دچار گسیختگی شده است. بازتاب فضایی این روند به صورت در حاشیه قرار گرفتن بخش کشاورزی و روستاها و مهاجرت بخشی از نیروی کار روستایی به شهر متجلی می‌شود (Hesamyan, 2007). براین اساس تحقیق حاضر به دنبال بررسی میزان اثرات روابط اقتصادی شهر و روستا بر تحولات سکونتگاه‌های روستایی شهر نوسود در استان کرمانشاه است.

الگوی مکانی فعالیت‌های تشکیل‌دهنده یک اقتصاد، اقتصاد فضا نامیده می‌شود (Seif al-Dini, 2011). اقتصاد فضا، پردازش به فعالیت‌های اقتصادی با تأکید بر کارایی‌های مکانی است؛ بنابراین می‌توان ادعان داشت، اقتصاد فضا ویژگی‌های مکانی فعالیت‌های اقتصادی و پیوند رابطه‌ای بین آنها را تبیین می‌کند (Afrakhteh, 2012). بنا به اعتقاد بسیاری از اندیشمندان، فرهنگ معاصر به طور روزافزون متأثر از اقتصاد فضا و منطق فضایی است و هیجان عصر ما اساساً مربوط به شکل فعالیت‌ها در فضا است (Friedland & Boden, 2020). جریان

فعالیت‌ها در فضا، در تبیین و چرایی تحول پدیده‌ها و ایجاد سازمان فضایی ویژه، نقش اساسی دارد؛ بنابراین ارائه فهمی رضایت‌بخش از روابط و فرایندهای اجتماعی، وابسته به اشکال فعالیت‌های فضایی است (Crişan et al, 2021). تبیین عملکرد فضا متأثر از سه مسئله فضا، زمان و مکانیزم‌های اقتصادی و اجتماعی است (Langroodi, 2015). از نظر پیتر هاگت، سکونتگاه‌ها مانند شبکه به هم متصل هستند؛ زیرا جریان‌های فضایی بین روستاها و شهرها، نظام شبکه‌ای را در ناحیه ایجاد می‌کند که حاصل کنش‌های متقابل سکونتگاهی است (Guan & Rowe, 2020). شکل شبکه و الگوی جریان‌های فضایی بر اساس حرکت پول، کالا و افراد است که بر پایه شش اصل حرکت، مجاری، گره‌ها، سلسله‌مراتب، سطوح و پراکنش قرار دارد (Khaniki, 2014). این عناصر، عوامل شکل‌گیری شبکه هستند که در شکل‌دهی به جریان‌های فضایی در ناحیه نقش بارزی دارد و سبب تفاوت‌های فضایی باتوجه‌بویژگی‌ها و نوع شبکه‌های سکونتگاهی می‌شود (Sahneh et al, 2017). از نظر ایزارد، تئوری اقتصاد فضا به آرایش فضایی فعالیت‌های اقتصادی باتوجه‌به توزیع جغرافیایی داده‌ها و نهاده‌ها و همچنین تغییرات هزینه و قیمت می‌پردازد (Afrakhteh, 2001). در این تئوری تعامل افراد، کالاها، پول و سرمایه، اطلاعات و مواد زائد با همدیگر دارای اهمیت است. در یک شبکه ناحیه‌ای همگون، توزیع ثروت، منابع اکولوژیک و اقتصادی به طور مناسب بین سکونتگاه‌های مختلف و همچنین نسل‌های متمادی صورت می‌پذیرد (Xue, 2014). روابط شهر و روستا مجموعه روابط و مناسبات کالبدی-فضایی، اجتماعی-اقتصادی و حقوقی-سیاسی را شامل می‌شود و اقتصاد آنها به طور فزاینده‌ای بهم‌تنیده شده است. به‌گونه‌ای که ارتباطات و جریان‌های اقتصادی بین نواحی شهری و روستایی منجر به تغییرات فراوانی هم در مناطق روستایی و هم در مناطق شهری شده است (Gao et al, 2020). در این راستا، تعاملات روستا و شهر را می‌توان در دو سطح تفکیک نمود و مورد بررسی قرار داد. ۱- تعاملات فضایی (نظیر جریان‌های افراد، کالاها، پول، اطلاعات و مواد زاید)؛ و ۲- تعاملات بخشی فعالیت‌های روستایی که در نواحی شهری جریان دارد؛ مانند کشاورزی شهری با فعالیت‌هایی که اغلب به‌عنوان شهری طبقه‌بندی می‌شود؛ اما در نواحی روستایی جریان می‌یابد، نظیر صنعت و خدمات وجود منابع ثروت و اقتصادی پر رونق در نقاط مختلف باعث شده، هر منطقه دارای بافت اقتصادی خاصی باشد و عملکرد آن منطقه نیز متأثر از همان بافت اقتصادی است؛ به عبارتی، هر چه منطقه از لحاظ منابع اقتصادی و ثروت ضعیف‌تر باشد، رابطه فضایی و بخشی میان آنها نیز کم‌رونق بوده و نتیجه تعامل ضعیف‌تر است (Rezvani, 2002). در نتیجه روابط اقتصادی شهر و روستا، سرمایه‌ها و کالاها بین آنها جابه‌جا شده و حرکت می‌کند. سیسیلیا تاکی چهار نوع همبستگی‌ها و ارتباطات تشریح می‌کند: جریان افراد، کالاها، پسماندها و ارتباطات بخشی. **جریان انسان** شامل الگوهای مهاجرت که به طور عمده از روستا به شهر و گاهی از کلان‌شهرها به شهرهای کوچک و روستاهاست، است (Dobson, 2007). منظور از **جریان کالاها** نیز معاملات بازاری است که ارتباطی اساسی میان شهر و روستا شکل می‌دهند. **جریان پسماندها** از مناطق شهری به روستایی یک پدیده جهانی است. تولید انرژی و ماشین‌آلات چند نمونه از لیست بلندبالای جریان پسماندها است که خیلی از مناطق روستایی را به سطلی برای زیالها و پسماندهای شهری تبدیل کرده است و **ارتباطات بخشی** که به کارهای شهری که در مناطق روستایی انجام می‌شود مثل تولیدات غیرکشاورزی و خدمات، و همچنین کارهای روستایی که در مناطق شهری انجام می‌شود مثل کشاورزی در مناطق شهری اشاره دارد (Haghighatian, 2013). از عوامل مهم پیدایش و ضرورت ارتباط شهر و روستا، نقش اضافه‌تولید محصولات کشاورزی و دامپروری است که موجب حرکت و جریان اقتصادی میان شهر و روستا می‌گردد که کارکردهای اداری خدماتی و سیاسی شهر نیز برقراری این ارتباط را اجتناب‌ناپذیر می‌سازد (Liu, 2021). روابط روستایی شهری در عرصه اقتصاد ناحیه‌ای از یک سو در برگیرنده جریان محصولات کشاورزی و سایر تولیدات از سوی روستاییان به بازارهای شهری و از سوی دیگر، زمینه‌ساز جریان کالاها صنعتی از مراکز شهری به سوی سکونتگاه‌های روستایی است (Jamshed et al, 2021). در این ارتباط جریان اطلاعات بین نواحی روستایی و شهری، آگاهی از مکانیسم‌های بازار از نوسانات قیمت گرفته تا ذائقه مصرف‌کنندگان و فرصت‌ها و امکانات شغلی برای مهاجران بالقوه را تشکیل می‌دهد (Lubienski et al, 2022). از نظر اقتصادی می‌توان گفت که سه نوع رابطه مصرفی، تولیدی و مالی بین نواحی روستایی و شهری وجود دارد. روابط مصرفی در تقاضا برای کالاها نهایی خلاصه می‌شود. این روابط در تمام نقاط وجود دارد. روابط تولیدی در واقع همان پیوندهای پسین و پیشین موجود برای تولید انواع کالاها و خدمات است که بین نقاط شهری و روستایی شکل می‌گیرد (Taqiloo & Abdullahi, 2013). به‌طور کلی در چگونگی روابط و مناسبات شهر و روستا رویکردهای مختلفی وجود دارد که یکی از آنها دیدگاه ناحیه گراست، این دیدگاه به‌دوراز تعصبات رایج شهری - روستایی به عناصری چون پیوند صنعت، کشاورزی، روستا و شهر معتقد بوده است و توسعه شهری را بدون توجه به پیوند متقابل هر یک دست‌نیافتنی می‌داند (Taherkhani & Eaftekhari, 2004). همچنین بررسی جغرافیایی و نظریه‌پردازی در باب رابطه شهر و روستا جایگاه مهمی در مکتب‌های مختلف اقتصادی و جغرافیایی دارد (Mechaniky, 2011). از قرن نوزدهم در مکتب "ماتریالیسم تاریخی" و در قرن

بیستم نیز در مکتب "اقتصاد سرمایه‌ای" و دیدگاه‌های جغرافیایی متکی بر آن‌ها نظریه‌های بنیادی دربارهٔ رابطه شهر روستا و کاربرد آن در برنامه‌ریزی منطقه‌ای و تکمیل نظریات مکان مرکزی، اثرات ارزشمندی انتشار یافته است (Salehi Babamiri et al, 2018). طبق این الگوها، شهر و روستا نه تنها با یکدیگر ارتباط دارند، بلکه به یکدیگر وابسته هستند. با توجه به این اصول کارکردهای تکمیلی بین سکونتگاه‌ها (از جمله شهر و روستا) جهت برقراری یک جریان ضروری است؛ بنابراین میان شهر و روستا تفاوت‌های اساسی وجود ندارد، بلکه آن‌ها به‌عنوان دو قطب به‌صورت یک کل و در ارتباط با همدیگر در نظر گرفته می‌شوند (Bahramijaf et al, 2022: 778).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی است. با توجه به هدف تحقیق، در گام نخست جهت تدوین مبانی نظری تحقیق از مطالعات کتابخانه‌ای - اسنادی استفاده شده است. مطالعات میدانی در این پژوهش مبتنی بر پرسش‌نامه محقق ساخته که پس از تعیین حجم نمونه، توسط ساکنین روستاها تکمیل گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پرسش‌نامه نیز از نرم‌افزار SPSS استفاده گردیده است. جامعه آماری تحقیق، شامل کل سرپرستان خانوار روستایی چهار روستای دهستان "سیروان" شهر نوسود بوده است؛ بنابراین با توجه به تعدد روستاها و پراکندگی آن‌ها در سطح دهستان و فراوانی جمعیت روستاها، اقدام به نمونه‌گیری شده است. در مرحله بعد با استفاده از فرمول نمونه‌گیری کوکران و فرمول اصلاح‌کننده آن، حجم نمونه ۲۱۰ نفر خانوار برآورد شده است و در نهایت به روش طبقه‌بندی گروهی تصادفی متناسب با تعداد خانوار هر یک از روستاها، نمونه‌ها انتخاب گردید (جدول ۱).

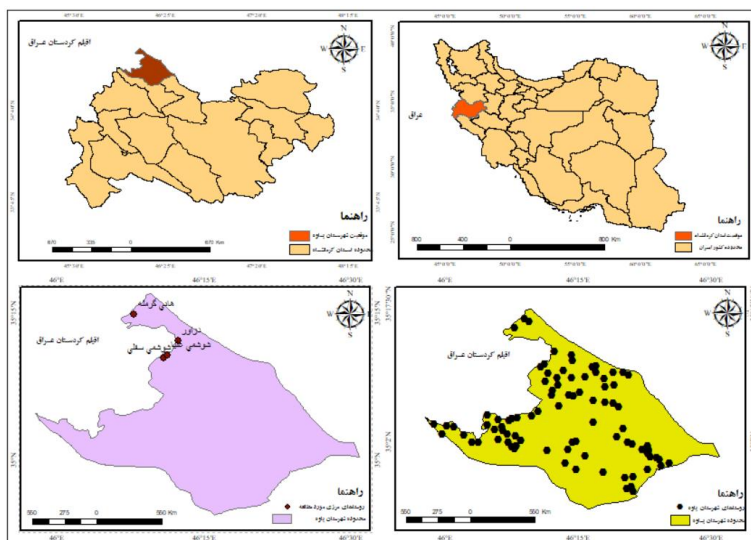
جدول ۱. حجم نمونه و وضعیت جمعیتی روستاهای مورد مطالعه

روستاهاى نمونه	تعداد خانوار	جمعیت	تعداد نمونه
دزاور	۱۰۰	۲۸۹	۷۸
هانی‌گرمله	۲۸۸	۸۶۹	۱۱۰
بیدرواز	۴۲	۱۲۳	۱۲
کیمنه	۳۷	۱۲۷	۱۰

منبع: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر نوسود در متهمالیه گوشه شمال غربی استان کرمانشاه قرار گرفته است. این شهر از شمال به منطقه اورامانات در استان کردستان، از جنوب به رودخانه سیروان و از شرق به پاوه و از غرب با کردستان عراق مرز مشترکی دارد. فاصله شهر نوسود تا پاوه ۴۵ کیلومتر و با مرکز استان ۱۶۵ کیلومتر است. شهر نوسود با روند شمال غربی به جنوب شرقی کشیده شده است و در امتداد کوهستان شاهو در قرار گرفته است.

شکل ۱. نقشه تقسیمات سیاسی منطقه مورد مطالعه

یافته‌ها و بحث

تحلیل ارتباط شهر و روستا

به منظور کمی کردن مدل تجربی استفاده شده در محدوده مورد مطالعه از روش مقیاس سازی استفاده شد، بدین صورت که کل ۲۱ شاخص را در هفت جنبه آن مقیاس سازی شده و سپس از آزمون T تک نمونه‌ای برای تحلیل استفاده گردید؛ بنابراین میانگین رابطه اقتصادی شهر و روستا عدد ۲,۷۴ به دست آمد و با توجه میانگین نظری ۳ (به دلیل استفاده سؤالات ۵ طیفی)، این ارتباط در حد پایین ارزیابی شده است، بررسی میزان میانگین جنبه‌های پژوهش نسبت به میانگین کل نشان دهنده امتیاز زیاد جنبه‌های سرمایه‌گذاری روستائیان در فعالیت‌های اقتصادی شهر و جریان ارتباطی به واسطه تأمین مالی است، اما سایر جنبه‌ها امتیاز پایین تری نسبت به میانگین کل داشته‌اند که جریان ایده‌ها و افکار اقتصادی و میزان مهاجرت به ترتیب با امتیازات ۲,۱۰ و ۲,۱۱ در رده‌های آخر قرار دارند، همچنین جریان مبادله پول، جریان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در فعالیت‌های اقتصادی شهر، جریان ارتباطی مربوط به بازاریابی و فروش محصولات در رتبه‌های بعدی نسبت به میانگین کل قرار می‌گیرند.

جدول ۲. میزان رابطه اقتصادی شهر و روستا از نظر ساکنان و معیارهای سازنده آن

معناداری	انحراف معیار	میانگین	جنبه‌ها
۰,۰۰	۰/۴۵۶	۲/۷۴	میزان رابطه اقتصادی شهر و روستا
۰,۰۰	۰/۸۵	۲/۸۸	جریان ارتباطی به واسطه تأمین مالی
۰,۰۰	۰/۶۴	۲/۳۴	جریان ارتباطی مربوط به بازاریابی و فروش محصولات
۰,۰۰	۰/۷۲	۳/۹۱	جریان سرمایه‌گذاری روستائیان در فعالیت‌های اقتصادی شهر
۰,۰۰	۰/۷۶	۲/۱۹	جریان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در فعالیت‌های اقتصادی شهر
۰,۰۰	۰/۷۳۹	۲/۴۴	جریان مبادله پول
۰,۰۰	۰/۵۹۳	۲/۱۲	جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی
۰,۰۰	۰/۶۵۵	۲/۰۱	میزان مهاجرت

منبع: یافته‌های تحقیق

وضعیت رابطه اقتصادی شهر و روستا به تفکیک معیارهای سازنده آن

برای به‌دست‌آوردن وضعیت رابطه اقتصادی شهر و روستا در هر یک از معیارهای موردنظر، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. در بررسی وضعیت متغیرهای مستقل نسبت به میانگین نظری، میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان نوسود در فعالیت‌های باغی روستا با میانگین ۱۸.۴ بیشترین امتیاز را داشته است، معیارهای میزان صرف هزینه‌های روستائیان در بخش صنایع شهری با میانگین ۳.۹۴، میزان سرمایه‌گذاری روستائیان در بخش خدمات شهری با ۳.۸۵، میزان سرمایه‌گذاری روستائیان در بخش صنایع شهری ۳.۵۲، فروش صنایع‌دستی روستائیان در شهر ۳.۳۹، میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در بخش دامداری روستا و نیز زمین و مسکن روستایی به ترتیب با ۳.۰۹ و ۳.۰۵ وضعیت مناسبی از نظر ارتباط شهر و روستا داشته‌اند؛ میزان درآمد از کشاورزی و میزان تأثیر الگوی مصرف شهروندان در تولید و تنوع محصولات روستایی و میزان مهاجرت به روستا به دلایل اقتصادی با اختلاف کمی بالاتر از مقدار میانگین قرار گرفته‌اند؛ اما متغیرهای میزان درآمدهای مالی از شهر، میزان صرف هزینه‌ها در محیط شهر نوسود توسط روستائیان، میزان مشورت روستائیان با شهرنشینان در ارتباط با فعالیت‌های اقتصادی و میزان مهاجرت روستائیان به شهر به دلایل اقتصادی پایین‌ترین میانگین را از سؤالات پرسیده شده از شهروندان را دریافت نموده‌اند.

جدول ۳. نتایج آزمون تی برای مؤلفه‌های مؤثر در روابط اقتصادی شهر و روستا در منطقه مورد مطالعه

مغناداری	انحراف معیار	میانگین	جنبه‌ها
۰.۰۰	۱.۰۳	۳/۵۳	میزان استفاده از درآمدهای مالی از طریق منابع رسمی
۰.۰۰	۱.۱۱	۳/۲۶	میزان فروش محصولات تولیدی (صیفی‌جات) خود در شهر
۰.۰۰	.۹۸۱	۱/۹۲	میزان فروش محصولات تولیدی (غلات) خود در شهر
۰.۰۰	.۸۲۴	۱/۷۴	میزان فروش محصولات تولیدی (باغی) خود در شهر
۰.۰۰	۱.۰۵	۳/۶۲	میزان فروش فراورده‌های لبنی خود در شهر
۰.۰۰	۱.۱۷	۳/۷۹	میزان فروش صنایع‌دستی خود در شهر
۰.۰۰	۱.۰۱	۳/۵۲	میزان سرمایه‌گذاری روستائیان در بخش صنایع شهری
۰.۰۰	.۸۵۹	۳/۹۴	میزان صرف هزینه روستائیان در بخش صنایع شهری
۰.۰۰	.۹۶۸	۳/۸۵	میزان سرمایه‌گذاری روستائیان در بخش خدمات شهری
۰.۰۰	.۸۱۵	۴/۱۸	میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان نوسود در فعالیت‌های کشاورزی روستا
۰.۰۰	.۸۱۸	۳/۸۸	میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان نوسود در صنایع‌دستی روستا
۰.۰۰	۱.۱۴	۱/۶۵	میزان خرید شهرنشینان نوسود از صنایع‌دستی روستا
۰.۰۰	۱.۰۲	۳/۰۹	میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان نوسود در بخش دامداری روستا
۰.۰۰	۱.۱	۳/۰۵	میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در بخش زمین و مسکن روستا
۰.۰۰	۱.۱۳	۱/۶۲	میزان درآمدهای مالی از شهر
۰.۰۰	.۸۰۱	۱/۵۹	میزان صرف هزینه‌ها در محیط شهری
۰.۰۰	.۷۸۰	۲/۵۷	میزان تأثیر الگوی مصرف شهروندان در تولید و تنوع محصولات روستایی
۰.۰۰	۱.۰۷	۲/۱۵	میزان مشورت با شهرنشینان در رابطه با فعالیت‌های اقتصادی
۰.۰۰	.۸۱۰	۱/۵۱	میزان مهاجرت روستائیان به شهر به دلایل اقتصادی
۰.۰۰	۱.۱	۲/۷۱	میزان مهاجرت شهروندان به روستا به دلایل اقتصادی
۰.۰۰	.۸۵۹	۲/۹۹	میزان درآمد از غیر کشاورزی

منبع: یافته‌های تحقیق

بررسی ارتباط بین عوامل رابطه اقتصادی شهر و روستا

رابطه همبستگی بین عوامل تأثیرگذار با رابطه اقتصادی شهر و روستا با توجه به اطلاعات کسب‌شده از نتایج آزمون پیرسون که از طریق نرم‌افزار SPSS گرفته شده در جدول شماره ۴ نشان داده شده است که از بین جنبه‌های مدل تحقیق، جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی با مقدار همبستگی ۰,۸۱۹، بیشترین میزان همبستگی را با ارتباطات اقتصادی شهر و روستا داشته است، جنبه جریان ارتباطی مربوط به بازاریابی و فروش محصولات با مقدار ۰,۷۷، در جایگاه دوم از همبستگی بین جنبه‌های موردبررسی با موضوع تحقیق دارد، جریان سرمایه‌گذاری روستائیان در شهر با امتیاز و ضریب همبستگی ۰,۷۱۲، در جایگاه سوم از تأثیرگذاری بر مناسبات اقتصادی شهر و روستا در منطقه مورد مطالعه جای گرفته است، جریان مبادله پول، میزان مهاجرت (عمدتاً با منشأ اقتصادی)، جریان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در روستا، جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی به ترتیب با میزان همبستگی ۰,۶۸۴، ۰,۶۱۹، ۰,۶۰۹، ۰,۴۷۷، در رده‌های بعدی از مقدار همبستگی قرار گرفته‌اند. اما جنبه‌های جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی ۰,۴۷۷ همبستگی ضعیفی را با متغیر اصلی تحقیق داشته است.

جدول ۴. نتایج حاصل از روش آماری همبستگی پیرسون بین عوامل ارتباط اقتصادی شهر و روستا

جنبه‌ها	جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی	جریان ارتباطی مربوط به بازاریابی و فروش محصولات	جریان سرمایه‌گذاری روستائیان در شهر	جریان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در روستا	جریان مبادله پول	جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی	میزان مهاجرت (عمدتاً با منشأ اقتصادی)
ضریب همبستگی پیرسون	۰,۸۱۹	۰,۷۷	۰,۷۱۲	۰,۶۰۹	۰,۶۸۴	۰,۴۷۷	۰,۶۱۹
سطح معنی‌داری	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق

میزان رابطه شهر و روستا

همچنین با توجه به خروجی تحلیل آماری رگرسیون چندمتغیره مشخص گردید که ضریب تعیین تعدیل‌شده برای متغیرهای واردشده به مدل تحقیق برابر با ۰,۸۱۹ است که بیانگر این مطلب است که ۸۱ درصد از واریانس و تغییرات متغیر رابطه شهر و روستا توسط متغیرهای موجود در معادله و مابقی این تغییرات (۱۰ درصد) از متغیرهای وابسته مربوط به علت تأثیر عوامل و متغیرهای بیرونی پدید آمده است که به مجذور کمیت خطا ۵۲ معروف است. در این مطالعه متغیرهای جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی (۰,۴۱۵)، جریان ارتباطی مربوط به بازاریابی و فروش محصولات (۰,۳۲۱)، جریان سرمایه‌گذاری روستائیان در فعالیت‌های اقتصادی شهر (۰,۳۱۳)، جریان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در فعالیت‌های اقتصادی روستا (۰,۳۰۹)، جریان مبادله پول (۰,۲۹۲)، جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی (۰,۳۵۰)، میزان مهاجرت (عمدتاً با منشأ اقتصادی) (۰/۳۱۶) به‌عنوان عوامل تأثیرگذار بر رابطه شهر و روستا شناخته شدند؛ به‌طورکلی بر اساس نتایج به‌دست‌آمده از رگرسیون خطی بر اساس سطح معنی‌داری و ضریب بتای استاندارد جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی بیشترین میزان ارتباط اقتصادی بین شهر و روستا را داشته است، جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی در جایگاه دوم و سرمایه‌گذاری روستائیان در فعالیت‌های اقتصادی شهر در جایگاه سوم به ترتیب بیشترین تأثیر را بر رابطه اقتصادی شهر و روستا در منطقه مورد مطالعه داشته‌اند، جریان‌های مربوط به بازاریابی و فروش محصولات و نیز جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی در رده‌های بعدی ارتباط اقتصادی شهر و روستا جای گرفته‌اند و میزان مهاجرت نیز کمترین ارتباط را با روابط اقتصادی شهر و روستا در منطقه مورد مطالعه داشته است و جنبه جریان مبادله پول به دلیل سطح معنی‌داری به دست که بالاتر از میزان ۰,۰۵ است این فرضیه که در جریان رابطه اقتصادی نقش دارد رد می‌شود.

جدول ۵. نتیجه کلی مدل رگرسیون

جنبه‌ها	R	R Square	A R Square
رابطه شهر و روستا	۰٫۹۱۶	۰٫۸۳۹	۰٫۸۳۱

منبع: یافته‌های تحقیق

جدول ۶. نتایج حاصل از روش آماری رگرسیون متغیرها

جنبه‌ها	مقدار بتا	مقدار t	معناداری
جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی	۰/۴۱۵	۹/۸۵	۰٫۰۰
جریان ارتباطی مربوط به بازاریابی و فروش محصولات	۰/۳۲۱	۵/۶۴	۰٫۰۰
جریان سرمایه‌گذاری روستاییان در فعالیت‌های اقتصادی شهر	۰/۳۱۳	۵/۷۲	۰٫۰۰
جریان سرمایه‌گذاری شهرنشینان در فعالیت‌های اقتصادی روستا	۰/۳۰۹	۵/۴۱	۰٫۰۰
جریان مبادله پول	۰/۲۹۲	۱/۵۶	۰٫۰۰
جریان اطلاعات، ایده‌ها و افکار اقتصادی	۰/۳۵۰	۶/۵۴	۰٫۰۰
میزان مهاجرت	۰/۳۱۶	۵/۷۸	۰٫۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق

نتیجه‌گیری

بر اساس مطالعات انجام‌شده می‌توان دریافت که امروزه شهرها و روستاها را نمی‌توان جداگانه از یکدیگر موردبررسی قرار داد، چراکه هرگونه اقدامی برای آن‌ها باید در رابطه با یکدیگر صورت گیرد. همواره ثابت شده است که بررسی و برنامه‌ریزی به‌منظور تأثیرگذاری شهر بر روستا و روستا بر شهر، لازم است که بر روی مواردی تأکید داشت که ضمن برقراری رابطه بین شهر و روستا، موجب توسعه هر یک از آن‌ها شود. آنچه در این رابطه قابل‌ذکر است، اهمیت شهرها به‌عنوان مراکز خدمات و بازار تولیدات کشاورزی است، چرا که در این شرایط شهرها از طریق انتقال مازاد کشاورزی، جابه‌جایی ناپایدار نیروی انسانی و نیروی کار و عرضه کالاهای مصرفی با حوزه نفوذ خود ارتباط برقرار می‌کنند که ممکن است مفید و مثبت باشد یا برعکس به سیر قهقرایی حوزه‌های روستایی منجر گردد. در این صورت اثرات آن در قالب افزایش یا کاهش قیمت زمین و مسکن، قطعه‌قطعه شدن اراضی، تغییرات در مالکیت زمین‌ها، انحراف از مشاغل کشاورزی به سمت کارهای خدماتی قابل‌مشاهده است. دراین‌بین روابط اقتصادی شهر و روستا به‌عنوان یکی از مهم‌ترین روابط جاری بین این دو سکونتگاه، همواره نقش مؤثری در اجتماعی و اقتصادی نواحی داشته است. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که رابطه اقتصادی شهر و روستا تأثیر شگرفی بر فروش محصولات باغی و نیز صنایع‌دستی روستا داشته است، از سوی دیگر در نتیجه ارتباطات شهر و روستا در شهر نوسود و روستاهای مورد مطالعه حجم گردشگران ورودی به روستاها نیز افزایش یافته است. از سوی دیگر با توجه به اینکه روستاهای منطقه مورد مطالعه در نوار مرزی با اقلیم کردستان عراق واقع شده‌اند به عنوان محورهای اصلی تردد کولبران نیز محسوب می‌گردند و این مسئله نیز بر روی فعالیت‌های اقتصادی روستاهای مورد مطالعه تأثیر زیادی داشته است. در میان جنبه‌های مربوط به تحقیق، جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی بیشترین میزان ارتباط را از نظر پرسش‌شوندگان داشته است و در میان گویه‌های تحقیق نیز بر اساس نتایج آزمون T دو متغیر میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان نوسود در فعالیت‌های کشاورزی (محصولات باغی) روستا و نیز میزان سرمایه‌گذاری شهرنشینان نوسود در صنایع‌دستی بیشترین مقدار تأثیر در ارتباط شهر و روستا در محدوده مورد مطالعه داشته‌اند. بررسی همبستگی و رگرسیون بین جنبه‌های مطالعه شده بر روابط اقتصادی موجود در منطقه نشان داد که جریان ارتباطی به‌واسطه تأمین مالی بیشترین میزان ارتباط اقتصادی بین شهر و روستا را داشته است. نتایج به‌دست‌آمده با نتایج صحنه و همکاران که بیان داشتند ارتباط شهر و روستا در منطقه آذرشهر بر تحولات مناطق روستایی مؤثر بوده و پژوهش‌قدیری و همکاران که نشان داد جریان‌های مختلفی در بین شهر و روستا در شهرستان طالقان وجود دارد تفاوت دارد، و با نتیجه تحقیق عباسی و مکانیکی که نشان داد ارتباط ضعیف و جریان انتقال پول بیشتر به سمت نواحی شهری است که باعث ضعیف‌تر شدن اقتصاد روستایی شده به‌نوعی مشابهت دارد که با توجه به اینکه اکثر روستاییان ساکن در منطقه مورد مطالعه در بخش اول اقتصاد یعنی کشاورزی (باغداری) مشغول به کار هستند. جریان‌های عمده اقتصادی بین روستاهای مورد بررسی و شهر نوسود، مربوط به فعالیت‌های باغی و دامی است و از سوی دیگر رونق گردشگری در محدوده مورد مطالعه برخی

از روابط اقتصادی محدوده مورد مطالعه مربوط به صنایع دستی از جمله ساخت و فروش (گیوه‌های دستباف، لباس‌های پشمی، سبدهای چوبی و...) در شهر نوسود و نیز در شهر پاوه به‌عنوان مرکز شهرستان، است. بر همین اساس پیشنهادات زیر برای ارتقای سطح روابط شهر و روستا در محدوده مورد مطالعه ارائه می‌گردد:

- ✓ ایجاد صنایع تبدیلی برای بخش کشاورزی (باغداری) در منطقه مورد مطالعه به دلیل ظرفیت مناسب تولیدی محصولات کشاورزی می‌تواند منجر به اشتغال بیشتر و کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل محصولات و افزایش ارزش افزوده برای روستائینان باشد؛
- ✓ جریان اطلاعات، به‌ویژه اطلاعات اقتصادی می‌تواند زمینه‌ساز توسعه روستایی شود و در خارج کردن فضاهای روستایی از انزوای نقش مؤثری داشته باشد. برخورداری روستائیان از رسانه‌های جمعی و مطبوعات باعث رشد آگاهی و توانمندی بیشتر روستائیان به‌ویژه جوانان روستایی و کاهش شکاف اطلاعاتی بین نواحی روستایی و شهری گردد؛
- ✓ گردشگری روستایی یکی از فعالیت‌های اقتصادی است که می‌تواند ضمن ایجاد فرصت‌های شغلی و سودآوری اقتصادی در نواحی روستایی باعث پیوندهای اقتصادی بیشتری شهر و روستا شود؛ لذا با توجه به قابلیت‌های طبیعی مناطق روستایی مورد مطالعه جهت توسعه گردشگری (اکوتوریسم) سرمایه‌گذاری هرچه بیشتر این بخش منجر به تسریع ارتباطات روستا شهری خواهد شد؛ و
- ✓ بهبود زیرساخت‌های ارتباطی (حمل‌ونقل) بین روستاهای مورد مطالعه با شهر نوسود و همچنین داخل روستاها به سمت مزارع کشاورزی در ایجاد و افزایش رابطه نواحی روستایی با شهر نقش بسزایی دارد. باتوجه به موقعیت کوهستانی و اقلیم منطقه مورد مطالعه به‌ویژه در نیمه دوم سال از کیفیت پایینی برخوردار است و باعث کند شدن ارتباطات روستا شهری می‌شود.

منابع

- Afrakhteh, H. (2001); Urban-Rural Relations, Social and Humanities, Shiraz University, Volume 16, Number 20, pp. 73-49. (In Persian)
- Afrakhteh, H. (2012); Space Economics and Rural Development (Case: Shaft Area), Space Economics and Rural Development, Volume 1, Number 1, pp. 54-39. (In Persian)
- Alijani, Z., Hosseinali, F., Biswas, A. (2020). Spatio-temporal evolution of agricultural land use change drivers: A case study from Chalous region, Iran, Journal of Environmental Management, Volume 262, <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2020.110326>. (In Persian)
- Bahrami Jaff, S., Taghilo, AA, Alizadeh, F. (2022). Analysis of the impact of city-rural relations on the economic developments of rural settlements in the case of Nalous Dehstan, Ashnoye city. Quarterly Journal of Geography (Regional Planning), 12(3), 784-796. (In Persian).
- Bahramijaf, S., Janparvar, M., Salehabadi, R., Mazandarani, D. (1400). Factors affecting the continuation of koulberi in the border villages of Paveh with a scenario approach. Human Geography Research, 53(3), 1121-1142. (In Persian)
- Beauregard, R. (2018). 1. The City. In Cities in the Urban Age: A Dissent (pp. 1-21). Chicago: University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/9780226535418-002>.
- Des Roches, S., Brans, K. I., Lambert, M. R et al. (2020). Socio-eco-evolutionary dynamics in cities. *Evolutionary Applications*, 14(1), 248-267. <https://doi.org/10.1111/eva.13065>.
- Dobson, B.(2006), Rural-Urban Interdependence: why metropolitan and rural American need each other. Issues and-prospects Accessed 20. 8.14.
- Fanni, Z. (2006). Cities and urbanization in Iran after the Islamic revolution, Cities, Volume 23, Issue 6, Pages 407-411, <https://doi.org/10.1016/j.cities.2006.08.003>. (In Persian)
- Friedland, R. & Boden, D. (2020). ONE. **Nowhere**: An Introduction to Space, Time and Modernity. In R. Friedland & D. Boden (Ed.), *NowHere: Space, Time and Modernity* (pp. 1-60). Berkeley: University of California Press. <https://doi.org/10.1525/9780520342095-002>.
- Gao, Y., Shahab, S., & Ahmadpoor, N. (2020). Morphology of Urban Villages in China: A Case Study of Dayuan Village in Guangzhou. *Urban Science*, 4(2), 23. doi:10.3390/urbansci4020023.
- Ghadiri Masoom, M., Cheraghi, M., Rezvani, M. (2015); The effects of urban-rural economic relations on the security of rural households, Case: Zanjan city, Quarterly Journal of Space Economics and Rural Development, Fourth Year, No. 4, pp. 85-69. (In Persian)
- Golboni, G., Nadrian, H., Najafi, S., Shirzadi, Sh., Mahmoodi, H. (2018). **Urban-rural** differences in health literacy and its determinants in Iran: A community-based study, The Australian Journal of Rural Health, Volume26, Issue2, Pages 98-105, <https://doi.org/10.1111/ajr.12378>. (In Persian)
- Guan, Ch., Rowe, P G. (2020). The Geography of Mobility, Wellbeing and Development in China, Multi-criteria locational analysis for retail development in small towns, Routledge, 1st Edition.

- Haghighatian, M., Omidi, M. (2013). Social relations in the city and the village (Case study: Semirom city). *Urban Sociological Studies*, 3 (7), 54-76. (In Persian)
- Hesamyan, F., (2007). *Urbanization in Iran (urbanization in transition)*, publishing Agah, Fifth Edition. (In Persian)
- Jamshed, A., Birkmann, J., McMillan, J M., Rana, I A., et al. (2021). How do rural-urban linkages change after an extreme flood event? Empirical evidence from rural communities in Pakistan, *Science of The Total Environment*, Volume 750, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141462>.
- Khaniki, H. (2014). *Globalization and Communications, Theoretical Backgrounds and Perspectives*. *Strategic Studies of public policy*, 4(13), 6-33. (In Persian)
- Khorrami, Z., Yarahmadi, S., Etemad, K., Khodakarim, S., Kameli, M. E., & Hazaveh, A. (2017). Urban-Rural Differences in the Prevalence of Self-Reported Diabetes and its Risk Factors: The WHO STEPS Iranian Noncommunicable Disease Risk Factor Surveillance in 2011. *Iranian Journal of medical sciences*, 42(5), 481-487. (In Persian)
- Krayenhoff, E.S., Moussaoui, M., Broadbent, A.M. et al. (2018). Diurnal interaction between urban expansion, climate change and adaptation in US cities. *Nature Clim Change* 8, 1097-1103, <https://doi.org/10.1038/s41558-018-0320-9>. (In Persian)
- Kumar Jat. M, Garg. P.K, Khare. D. (2008), Monitoring and modelling of urban sprawl using remote sensing and GIS techniques. *International Journal of Applied Earth Observation and Geofomation* 10. 26-43.
- Liu, Y. (2021) *Research Progress and Practical Enlightenment of Urban-Rural Transformation*. In: *Urban-Rural Transformation Geography*. Sustainable Development Goals Series. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-16-4835-9_2.
- Lubienski, Ch., Perry, L B., Kim, J., Canbolat, Y. (2022). Market models and segregation: examining mechanisms of student sorting, *Comparative Education*, 58:1, 16-36, DOI: 10.1080/03050068.2021.2013043.
- Madanipor, A., Shucksmith, M., Broks, E. (2021). The concept of spatial justice and the European Union's territorial cohesion, *European Planning Studies*, <https://doi.org/10.1080/09654313.2021.1928040>.
- Mechaniky, J. (2011). Urban-rural social relations and demographic instability of rural settlements, *Quarterly Journal of Khorasan Socio-Cultural Studies*, Fifth Year, No. 3 (19).
- Moeedfar, S. and Akbari. S. (2008). Relations between the village and the town and its effects on development, *Journal of Geography, Geographical Society of Iran*, Vol. VI, No. 17 and 18, pp. 106-123. (In Persian)
- Motiee Langroudi, H., Khosravi Mehr, H., Torani, A. (2015). The effects of urban-rural economic relations on the social and economic situation of rural settlements: the case of Chehelchai village in Minoodasht city; *Space Economics and Rural Development*, Third Year, No. 4, pp. 42-19. (In Persian)
- Rezvani, M. R. (2002); "Analysis of patterns of urban-rural relations in rural areas around Tehran"; *Geographical research*; No. 43, pp. 81-94. (In Persian)
- Sahneh, B, Sadin, H, Neshat, AS, Talkhabi, HR. (2017). The effects of city-village relations on economic and social developments in Azadshahr villages. *Space Economics and Rural Development*, 6 (21): 138-121. (In Persian)
- Salazar, G., & González, P. (2021). New Mobility Paradigm and Indigenous Construction of Places: Physical and Symbolic Mobility of Aymara Groups in the Urbanization Process, Chile. *Sustainability*, 13(8), 4382. doi:10.3390/su13084382.
- Salehi Babamiri, Ch, Molaei Hashjin, N, Motamedi Mehr, A, Statistics, T. (2018). Urban-rural social relations and demographic instability of rural settlements, *Journal of Space Economics and Rural Development* "(26)", No. 4. (In Persian)
- Seif al-Dini, F (2011); *Specialized language of urban and regional planning*; Second Edition, Ayizh Publications, Tehran. (In Persian)
- Shahi, A., Tabrizi, A. (2020). IRAN'S 2019-2020 DEMONSTRATIONS: THE CHANGING DYNAMICS OF POLITICAL PROTESTS IN IRAN, *Asian Affairs*, 51:1, 1-41, DOI: 10.1080/03068374.2020.1712889. (In Persian)
- Sheludkov, A., Kamp, J., Müller, D. (2021). Decreasing labour intensity in agriculture and the accessibility of major cities shape the rural population decline in postsocialist Russia, *Eurasian Geography and Economics*, Volume 62, Issue 4, <https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1822751>.
- Taberkhani, M., Rokn al-Din Eaftekhari, A R. (2004). Analyzing the role of urban-rural relations in the development of rural areas of Qazvin province; *Lecturer of Humanities*, Volume 8, Number 4, 112-79. (In Persian)
- Taqiloo, A A and Abdullahi, A. (2013); *Agricultural development with emphasis on urban-rural relations (Case study: West Azerbaijan province)*; *Space Economics and Rural Development*, Second Year, No. 1, pp. 50-29. (In Persian)
- Wu, J., Haasis, H. (2018). The freight village as a pathway to sustainable agricultural products logistics in China, *Journal of Cleaner Production*, Volume 196, Pages 1227-1238, <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.06.077>.
- Xia, C., Zhang, A., Yeh, A O. (2020). The Varying Relationships between Multidimensional Urban Form and Urban Vitality in Chinese Megacities: Insights from a Comparative Analysis, *Annals of the American Association of Geographers*, Volume 112, Issue 1, Pages 141-166. <https://doi.org/10.1080/24694452.2021.1919502>.
- Xue. J. (2014), Is eco-village/urban village the future of a DE growth society? An urban planner's perspective. *Ecological Economics* 105. 130-138.

- Zavratnik, V., Podjed, D., Trilar, J., Hlebec, N., Kos, A., & Stojmenova Duh, E. (2020). Sustainable and Community-Centred Development of Smart Cities and Villages. *Sustainability*, 12(10), 3961. doi:10.3390/su12103961.
- Zhou, D., Bonafoni, S., Zhang, L., Wang, R. (2018). Remote sensing of the urban heat island effect in a highly populated urban agglomeration area in East China, *Science of The Total Environment*, Volumes 628–629, Pages 415-429, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.02.074>.
- Zhou, Y., Li, X., Liu, Y (2020) Rural land system reforms in China: History, issues, measures and prospects, *Land Use Policy*, Volume 91, <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2019.104330>.